

**Pajtókné Tari Ilona – Bíró Melinda – Bíró Csaba – Geda Gábor –
Leskó Gabriella – Murányi Zoltán – Pénzesné Kónya Erika –
Szilágyi Ibolya – Vida József**

Eszterházy Károly Főiskola
pajtokil@ektf.hu

LL-HALL, AZ ÉLET MINDEN TERÜLETÉRE KITERJEDŐ, ÉLETHOSSZIG TARTÓ TANULÁS HÁZA – VIRTUÁLIS ESZKÖZ-KÉSZLETEK TANÁROKNAK

Az egész életre kiterjedő tanulás

Pár éve még azt mondtuk ipari társadalomban élünk. Észre sem vettük már az információs társadalomban találtuk magunkat. Egyre nagyobb teret hódít az informatika és a tömegkommunikáció. Az információs és kommunikációs technológiák (IKT) megváltoztatják az oktatás módszertanát és az eszköztárát. A számítógéppel segített tanítás-tanulás módszere új lehetőségként és igényként jelenik meg az oktatásban.

Az ehhez szükséges tudás olyan gyorsan változik, hogy az alapoktatás során megtanulhatatlanná válik. Következésképp szükségessé válik a közoktatáson kívüli tudásszerzés, tudásépítés képességének kialakítása, az élet minden területére kiterjedő (Lifewide learning) élethosszig tartó tanulás (LifeLong Learning) elsajátítása. Az egész életre kiterjedő tanulás mai, átfogó stratégiai jelentése a kilencvenes évek második felében formálódott ki, az információs társadalomról szóló beszéd standard elemévé vált. (Komenczi 2001) Az Európai Tanács 2000-ben¹ memorandumot adott ki az egész életre kiterjedő tanulásról. A Memorandum szerzői aktuálisnak ítélték, mert „Európában rohamléptekkel épül ki a tudás alapú társadalom és a tudásintenzív gazdaság. Ezért az európai polgárok számára minden eddiginél fontosabbá vált, hogy naprakész információkhoz és korszerű tudáshoz jussanak, a hatékony, intelligens felhasználásukhoz szükséges motivációt és képességeket megszerezzék.”

A Memorandum az Európai Bizottságnak abból a közismert meghatározásából indul ki, amely szerint a lifelong learning „az egész életre kiterjedő tanulás olyan átfogó és folyamatos – formális vagy informális módon történő – tanulási tevékenység, amely a tudás, az ismeretek és a képességek fejlesztése céljából történik”. Ez a koncepció magában foglalja a minden életkorra, valamennyi tanulási szintre és módra kiterjedő elemet, célra irányuló, tudatos tevékenységet értve tanuláson. (Komenczi 2001)

Az egész életre kiterjedő tanulás képessége további készségekből tevődik össze. Ezek közé tartozik többek között az idegennyelv-tudás, valamint az IKT (Információs és Kommunikációs Technológia) kompetencia. Az IKT lehetővé teszi a legfrissebb tudományos eredmények és az információk gyors elérését, használatával a tanulás felfedező élménnyé válik.

¹ Feira, European Council 19-20 June 2000.

Módszertani megújulás az oktatásban – FÖLDRAJZ nEtSZKÖZKÉSZLET

Oktatásunkban tartalmi és módszertani megújulás van folyamatban. A komplex digitális taneszközrendszerek, tudásbázisok megléte új utakat nyit meg a számítógéppel segített tanításban – tanulásban. Az IKT kompetencia, ill. az élethosszig tartó tanulás képességének a kialakítása ugyanakkor új szellemi és fizikai infrastruktúra megteremtését teszi szükségessé, amely képes kiszolgálni a megváltozó igényeket.

Ezt segíti elő a FÖLDRAJZ nEtSZKÖZKÉSZLET alkalmazása. A nEtSZKÖZKÉSZLET egy honlapon közzétett, multimédiás, internetes szolgáltatás. A tanár regisztráció után egy virtuális dolgozószobába jut, amelynek különböző berendezéseire, berendezésrészeire (fiók, polc, falitérkép, föld-gömb, lap-top, tévé stb.) kattintva továbbléphet a szükséges taneszközökhöz.

A honlap elsősorban a földrajztanárok és tanárjelöltek szakmai munkáját segíti. A tartalom a Nemzeti alaptanterv és a Kerettantervek rendelkezéseit veszi alapul. Tartalmaz minden olyan elektronikus tanítási eszközt, amelyre a földrajzóra való felkészülés során szükség lehet.

1. ábra: A FÖLDRAJZ nEtSZKÖZKÉSZLET nyitó oldala

A nEtSZKÖZKÉSZLET elsősorban a tanár által használt – főként szemléltető- és demonstrációs – eszközöket tartalmaz, de a hiperhivatkozások révén különböző tudásbá-

zisokba (Sulinet Digitális Tudásbázis, illetve egyéb angol nyelvű tudásbázisok) is eljuthatunk, tehát lehetővé teszik az önálló tanulást és ismeretszerzést a diákok számára is. A nEtSZKÖZKÉSZELT szerkezetét tekintve kéttípusú oldalból épül fel. Az információs („papiros”) oldalak az eszközzel kapcsolatos instrukciókat tartalmazzák, ill. gyűjteményes oldalak, ahol a szerző által összegyűjtött segédanyagokat találja a felhasználó. Az információs oldalról nyílnak az ún. linkes („cetlis”) oldalak, amelyről hiperhivatkozások révén kapcsolódó szakmai oldalakra látogathatunk. A teljes készlet listáját a Honlap-térkép tárja fel. A nEtSZKÖZKÉSZLET minden oldalának a tetején megjelenik a logó, a lap alján a Névjegy, a Kapcsolat, a Sógó, a Honlaptérkép menü.

A FÖLDRAJZ nEtSZKÖZKÉSZLET-et a 2006-os AgriaMedián mutattuk be. 2007-ben a HUNDIDAC által meghirdetett taneszköz-versenyen aranydíjat kapott, a MATISZ által meghirdetett eFesztiválon 2007-ben pedig, e-learning kategóriában második helyezést ért el.

nEtSZKÖZKÉSZLETEK az LL-HALL-ban

Ennek mintájára 2009/2010-ben készültek el a nEtSZKÖZKÉSZLET-ek biológia, fizika, informatika, kémia, környezettudomány, matematika, testnevelés tantárgyakhoz, amelyeket az Lifewide Learning Hall-ba (LL-HALL), az Egész Életre Kiterjedő Tanulás Házában (2. ábra) foglaltunk egységbe. Honlapcíme: <http://llhall.ektf.hu>. Innen az ABC sorrendben elhelyezett logókra kattintva léphetünk az aktuális eszköztárakba.

2. ábra: Lifewide Learning Hall (LL-HALL), az Egész Életre Kiterjedő Tanulás Háza

Minden eszközkészlet szerkezete megegyezik a mintául szolgáló FÖLDRAJZ nEtSZKÖZKÉSZLET-tel. A logókat dinamikus, a tantárgyra jellemző motívumok teszik élővé.

A cikk terjedelmének korlátai nem teszi lehetővé, hogy részletesen minden eszközkészletet bemutassunk, de néhány tantárgyi jellegzetességet kiemelünk.

A BIOLÓGIA nEtSZKÖZKÉSZLET egyik fontos fejezete a tudománytörténettel foglalkozó oldal- és linkgyűjtemény.

A Nobel- díjasok élettörténete, a Nobel díjas biológusok életének példája megjelenik ebben a fejezetben ugyanúgy, mint Charles Darwin munkássága, vagy Herman Ottó élete. Következő hasznos fejezete az állat- és növényismereti gyűjtemény és gyakorló, amely fejezet segít az állat és növényfajok rendszertani besorolásának megtanulásában. Fontos a védett, invazív fajok ismerete is, ezért a link gyűjtemények és leírások közül kiemelendők ezek az oldalak.

A képtárak közül mind rendszertani, fajokat bemutató fotótárak vannak, mind pedig mikroszkópi ábrák, melyeket jól lehet oktatásra, számonkérésre használni. Ugyanígy tanulmányozhatók a vegetációtérképek, állatok elterjedési térképei is.

A virtuális dolgozósobában elhelyezett hátizsák a tanulmányi kirándulásokhoz, erdei iskolákhoz vezet. A jól használható útvonalkereső programok és menetrendek is rendelkezésre állnak, melyek tanulmányi kirándulások, utazások, terepgyakorlatok szervezésekor nagy segítségére lehet a biológiatanárnak. Elektronikus tananyagok közül fontosak az óravázlatok, óratervezetek, melyek közül a legjobbak letölthetőek lesznek a honlapról.

A TESTNEVELÉS nEtSZKÖZKÉSZLET a testnevelő tanár elektronikus eszközkészlete. Megalkotásával célunk a testnevelő tanárok és tanárjelölt kollégák szakmai munkájának megkönnyítése, az órákra való felkészülés segítése volt. Tudományterületünk szubdiszciplínáinak (sportélettan, sportpszichológia, sportpedagógia stb.) összetartó ereje maga a sport, az emberi mozgás, a fizikai aktivitás, ezért ez volt csoportosításunk alapja. Az eszköztárakat a Sporttudomány ágaiban fellelhető rendszer szerint csoportosítottuk. A testnevelésben leginkább használt és fontos tartalmak, eszközök, sportágak mindegyike megtalálható.

A FIZIKA, INFORMATIKA, KÉMIA, KÖRNYEZETTAN és MATEMATIKA nEtSZKÖZKÉSZLET-ek is az LL-Hall szerkezetére jellemző módon épülnek fel. Tartalmi elemeik a következő fontosabb célokat szolgálják:

- legyen hasznos segítség tanároknak, és tanulóknak egyaránt
- legyen adat, és információforrás a felhasználóknak
- tartalmazzon módszertani segédleteket kémia tanárok számára
- tartalma ölelje fel a tudományának fontosabb területeit
- emellett tudománytörténeti érdekességeket
- hangsúlyozza a természettudományok egységességét, az interdiszciplinaritást
- tartalmazza a leghasznosabb honlapok minél tágabb listáját.

Kitekintés

A FÖLDRAJZ nEtSZKÖZKÉSZLET mintájára nEtSZKÖZKÉSZLET-eket a jövőben alkalmazni kívánjuk tanárképzésben és a tanártovábbképzésben és a tanítás során is. Kurzusokat dolgozunk ki, amelyek testre szabható dinamikus interaktív tanítási – tanulá-

si technikát nyújtanak a tanárok számára. A kurzusok során elektronikus oktatási anyagok, szemléltető eszközök előállítását és alkalmazását végzik a tanárjelöltek. Tervezzük továbbá, hogy a mérjük a különböző tantárgyi nEtSZKÖZKÉSZLETEK alkalmazhatóságát és a hallgatók IKT kompetenciáját.

Összegzés

A komplex digitális taneszközök rendszeres használata során a tanárok és a diákok által megszerzett kompetenciák átalakítják a pedagógiai gyakorlatot. Előtérbe kerül a diákközpontú készségfejlesztő és problémaorientált tanítási-tanulási folyamat.

Kialakulnak a közoktatáson kívüli tudásszerzés, tudáspépítés készségei, megvalósul az egész életre kiterjedő tanulás (Lifewide Learning + Lifelong Learning) módszereinek elsajátítása.

Oktatásunk ezáltal hozzájárul a XXI. század európai és magyar polgárától elvárható műveltség megalapozásához.

Irodalom

- Komenczi Bertalan (2001) Az Európai Bizottság memoranduma az egész életre kiterjedő tanulásról. Új Pedagógiai Szemle. Európa-melléklet.
- Pajtókné Tari Ilona (2007) *A földrajztanár elektronikus eszközkészlete (nEtSZKÖZKÉSZLET) – saját fejlesztésű taneszköz – alkalmazása a földrajz tanításában*. Agria Media 2006. “Digital teaching and learning environments require new teaching competences and increasing academic achievement” IV. Fókuszban a tanárképzés. (Szerk.: Tompa K. – Nádasi A.) Líceum Kiadó, Eger. 258–268. o.
- Pajtókné Tari Ilona (2009) *Az e-tanítás módszerei a földrajztanár szakos hallgatók képzésében*. In: Változó Föld, változó társadalom, változó ismeretszerzés Tudományos Konferencia (Pajtókné Tari I. – Tóth A. szerk.), Eger, 2009. okt.16., 419–429.